

Administrativa uppgifter

Kommun: Växjö

Objekt: Läkarvillan på Staglaberget, f.d. FLK-huset

Fastighet: Byggmästaren 6

Ärendebeskrivning: Antikvariskt utlåtande rörande förslag på utbyggnad och omgestaltning av rubricerad fastighet

Beställare: Fastighetsägare Gustav Einarsson

Utförare: 1:e antikvarie Samuel Palmblad vid Kulturparken Småland

Kulturparkens diarienummer: 150-2018-00110

Skyddad byggnad enligt kulturmiljölagen: Nej

q-märkt byggnad enligt Plan- och bygglagen: Ja

Registrerad fornlämning: Nej

Inom riksintresse för kulturmiljön: Nej. Ingår dock i ett övergripande värdeområde med hänvisning till det närliggande riksintresset Växjö.

Inledning

År 2016 övertog nuvarande ägare den monumentala och arkitektoniskt framträdande fastigheten på Öster. Ritningarna från 1937 utfördes av arkitekt Adolf Wiman, den kanske främste inom sin gebit i Växjö vid denna tid. Wiman ligger bakom ett stort antal påkostade villor i staden, hans intresse för tidens rådande funktionalism får nog betraktas som rudimentärt. Tyvärr finns det ytterst lite skrivet om såväl arkitekten som den aktuella fastigheten vilket får anses märkligt. I huset har sedan mitten av 1970-talet en konsultfirma huserat varvid interiören präglas av kontoriserade miljöer. Läkaren som lät uppföra byggnaden önskade sig en pampig villa med stilinslag inspirerade från italiensk barock. Särskilt takutförningen med sina balusterräcken tydliggör denna intension. Samma typ av balusterdockor förekommer även inomhus.

I samband med försäljningen till företaget FLK genomfördes en större ombyggnation då södra gaveln förlängdes med två fönsteraxlar, åtgärden genomfördes i exakt samma stil och kan idag ej noteras. Nästa stora exteriöra förändring realiserades kring 1990 då en stor utbyggnad tillkom på baksidan. Denna byggnadskropp anpassades väl vad gäller såväl proportioner som stiluttryck och förändringen är inte synlig från framsidan. Villans storlek och framträdande placering på Staglabergets krön medför ett stort miljöskapande värde, vilket samtidigt förstärks av det arkitektoniska formspråket.

Kulturhistoriskt värde

Otvivelaktigt utgör aktuell fastighet en av Östers mer framstående villor vad gäller storlek och formspråk. Arkitekten är regionalt mycket framstående och hans verk präglas ofta av nyklassicistiska och nationalromantiska drag. I detta fall önskade dock beställaren italienska influenser. Exteriören är välhållen och de två stora utbyggnader som genomförts är välintegrerade och helt anpassade utifrån ursprunglig formgivning. Dock ska understrykas att husets volym är påtagligt större i förhållande till originalutförandet. Färgsättningen är tids- och stilmässigt passande och viktig att tillvarata.

Bakgrundsbeskrivning och presenterat förslag

I februari 2018 inbjöds undertecknad till fastigheten för att diskutera antikvariska aspekter på ett utbyggnadsförslag. Ägaren har planer på olika typer av nya verksamhetsområden i huset och ska dessa idéer förverkligas måste ytterligare utrymmen tillskapas. Med anledning av de oerhört monumentala byggnadsverk som planeras utmed Ingelstadsvägen, vilka samtidigt kräver förändringar i detaljplanen, kommer kringliggande fastigheter påverkas kraftigt. Åtgärderna används delvis som incitament för att tillskapa den omgestaltning som önskas för Byggmästaren 6.

Vid mötet presenterades ett arkitektritad förslag som innebär att utbyggnaden från 1990 påbyggs med två våningar samt att altanens yta mångfaldigas. Under altanen tillskapas en simbassäng.

Antikvariskt utlåtande

- Altanen får helt enkelt betraktas som enorm och rubbar fullständigt tomtens och husets exteriöra karaktär. Detta ingrepp är inte antikvariskt försvarbart och skulle skapa ett överdimensionerat inslag som även påtagligt förftar intrycket av det västra fasadavsnittet.
- Den påbyggda huskroppen från 1990 skapar närmast en karaktärlös monolit vars volymer tillsammans med altanen utkonkurrerar ursprungsdelen.
- En simbassäng påverkar knappast några kulturhistoriska värden och det har tidigare även funnits en damm på baksidan.

Förslag 1.

Sammanfattning

Med anledning av den gestaltningsmässiga påverkan underströks att förslaget måste revideras då ingreppen bedöms antikvariskt olämpliga. Undertecknad önskade i första hand att altanen skulle utgå samt att våningsplanens visuella påverkan reducerades avseende volym men samtidigt bättre korresponderar med ursprungshuset avseende exempelvis fönstersättning.

Reviderat förslag

Efter mötet gavs arkitekten uppdraget att omarbeta förslaget utifrån några av de kriterier som formulerats. I det reviderade underlaget kommer altanen inte förändras och påbyggnadens ges ett mer framträdande exteriört uttryck samtidigt som den fjärde våningen görs indragen.

Förslag 2

Sammanfattande kommenterar och antikvariska rekommendationer

- Altanen bibehåller nuvarande yta vilket i sammanhanget är av stor vikt.
- Påbyggnaden upplevs inte lika volymmässigt utmanande tack vare att fjärde våningen blir indragen.
- Påbyggnadens fasad blir mer livfull och ges ett värdigare intryck vilket bör krävas när åtgärden sker i anslutning till historiska byggnadsverk med höga kulturhistoriska värden.
- Presenterat takräcke behöver nödvändigtvis inte utformas med balusterdockor utan ett vitt, smäckert smidesräcke duger också utmärkt.
- Balkongräckena ska utföras i en smideskonstruktion.
- Yttertakets ska göras flackt varvid en plåttäckning blir nödvändig. Med fördel bör ett mindre takutsprång utformas då presenterad lösning upplevs alltför avhuggen.
- Nya fasadytor putsas och avfärgas i aktuell gul kulör.
- Passagen mellan gamla och nya delen får ej utökas.
- Samma materialval till nya fönsterbågar som förekommer på befintliga våningsplan.
- Vad gäller ingrepp i källarvåningen som diskuterats **måste** fastighetsägaren beakta att källaren i utbyggd del utgör ett aktivt skyddsrum. Därmed blir förändringsmöjligheterna närmast obefintliga.
- Med beaktande av rubricerade punkter bedöms att det reviderade förslaget kan, utifrån ett antikvariskt perspektiv, godkännas.

Fotobilaga

Från Staglabergsgatan norra halva kommer inte omgestaltningen bli märkbar beroende på nivåskillnaderna men längre söderut blir påbyggnaden väl synlig, dock inte direkt framför huset.

Norra gaveln, till vänster Staglabergsgatan. Bild tagen från parkeringsplats. Härifrån blir naturligtvis påbyggnaden högst påtaglig.

Bild tagen från nordväst

Bild tagen från domprostgårdens parkering.